Dosarul nr.2a-1065/25 (2-24132452-03-2a-07082025)
Prima instanță: Judecătoria Bălți, seiul Fălești
Judecător: Lilia Trocin

CURTEA DE APEL NORD
D E C I Z I E

25 noiembrie 2025 **municipiul Bălţi**

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Nord
în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Elena Grumeza,
judecătorii Natalia Costaș și Ivan Parii,
grefier Olga Topada,
examinând în ședință publică cererea de apel declarată de Sandiuc Aurica împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 01 aprilie 2025 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Oleg către Sandiuc Aurica privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Pretențiile reclamantului:

1. La 20 noiembrie 2024 reclamantul Cebotari Oleg a înaintat cerere de chemare în judecată către Sandiuc Aurica prin care a solicitat:
- ✓ încasarea prejudiciului moral în mărime de 10000 lei;
- ✓ încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii s-a invocat că, la data de 15 octombrie 2021, în satul *****, în incinta Primăriei, Sandiuc Aurica, aflându-se la şedinţa comisiei administrativă, în urma unor schimb de replici, l-a numit cu cuvinte necenzurate lezându-i onorarea şi demnitatea personală. Pe acest fapt a depus plângere la Inspectoratul de Poliţie Fălești, solicitând să fie luate măsuri cu Sandiuc Aurica.

3. La data de 27 octombrie 2021, de către O.S a S.P nr.1, Ţurcan I. în privinţa cet. Sandiuc Aurica a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI 35 373319, prin care a fost sancţionată în baza art. 69 alin. (1) Cod contravențional, cu amendă mărime de 9 u.c. echivalentul a 450 lei. Pârâta a participat la examinarea cauzei contravenţionale, cât şi la pronunţarea deciziei fapt confirmat prin materialul contravenţional, cît şi semnăturile acesteia de pe procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI05 373319 din 27 octombrie 2021.

4. Aşadar reține în continuare că, decizia emisă asupra cauzei contravenţionale a devenit executorie, iar fapta contravenţională constatată prin procesul-verbal cu privire la

contravenţie MAI05 373319 din 27 octombrie 2021 a devenit obligatorie, în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (3) Cod de procedură civilă, atît pentru reclamantul (contravenienta) şi pîrîtul (victima), cît şi pentru instanţa de judecată chemată să se pronunţe doar asupra efectelor juridice civile ale faptei comise de contravenientă în privinţa victimei.

5. În consecinţă, consideră reclamantul că autorul săvîrşirii contravenţiei urmează să-i recupereze prejudiciul cauzat prin fapta sa, deoarece repararea prejudiciului moral în acest caz este prevăzută de legislaţie, fiind în drept să ceară repararea prejudiciului.

6. Referitor la mărimea compensaţiei pentru prejudiciul moral cauzat, solicită instanţei de judecată să reţină faptul că pîrîta l-a numit cu cuvinte necenzurate în timp ce se afla într-un loc public, acţiuni care în opinia sa sunt foarte grave, or, aceste acţiuni ilegale au fost văzute şi auzite şi de către mama sa, primarul comunei, secretarul primăriei şi alţi consilieri locali.

7. Mai menţionează că, în rezultatul acţiunilor ilegale ale pîrîtei a avut suferinţe psihice, manifestate prin stare de umilire în public, frustrare, stare de nelinişte, disconfort şi impactul informaţiilor în societate. Or, dreptul la respectarea onoarei şi demnităţii persoanei face parte prin definiţie din categoria drepturilor personale nepatrimoniale ale fiecărui om.

8. Susține că, de către pârâtă i-a fost tulburată şi starea sufletească, urmare a faptului că a fost nevoit să piardă timpul pentru a depune plângere de tragere la răspundere a pîrîtei pentru fapta comisă, pentru a da explicaţii şi pentru a participa la acţiunile procesuale ş.a.

9. La stabilirea întinderii prejudiciului moral şi a cuantumului compensaţiei băneşti pentru acesta, ţinînd cont de criteriile legale stabilite în art. 2037, precum şi de prevederile explicative din Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr. 9 din 09 octombrie 2006 ”Cu privire la aplicarea de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral, instanţa urmează a lua în considerare circumstanţele particulare ale prezentei cauze, şi anume: caracterul şi semnificaţia cuvintelor jignitoare cu care pîrîtul (contravenienta) a numit-o intenţionat pe reclamantă (victimă), care din motive de moralitate, nu vor fi redate mot-a-mot în prezenta cerere, însă după necesitate urmează a fi comunicate în cadrul şedinţei de judecată, acţiunile demonstrative de insultare în loc public, că acţiunile date au fost săvârşite în loc public şi în prezenţa mai multor persoane. Urmează a fi reţinut şi faptul că pârâta pînă la înaintarea prezentei cereri nu şi-a exprimat deloc regretul de acţiunile sale delictuale şi nu a întreprins absolut nici o măsură în vederea compensării prejudiciului cauzat prin acţiunile sale culpabile.

10. La data de 23 ianuarie 2025 pârâta Sandiuc Aurica a depus cerere privind declararea excepției de tardivitate, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind tardivă.

11. În motivarea cererii s-a invocat că, la data de 27 octombrie 2021, de către agentul constatator din cadrul O.S. a S.P. nr. 1, or. Fălești, Țurcan Iurie a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 373319, prin care a fost sancționată în baza art. 69 alin.(l) Cod contravențional, cu amendă în mărime de 9

unități convenționale, echivalentul a 450 lei, nefiind de acord cu emiterea acestuia, nu a avut dorință să piardă timp pe drumuri de a-l contesta, dar și să nu mai supoarte presupusele cheltuieli suplimentare pentru serviciile executorului judecătoresc, a decis să-l semneze, achitând amenda aplicată în jumătate, în aceeași zi (225 lei).

12. Ulterior, la data de 18 noiembrie 2024, Cebotari Oleg se adresează în instanța de judecată cu acțiune civilă, solicitând încasarea prejudiciului moral în mărime 10 000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată pe care le va suporta în legătură cu acest proces.

13. Conform art. 186[1] alin. (1) Cod de procedură civilă, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

14. Potrivit art. 391 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. În conformitate cu prevederile art. 394 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

15. Art. 2038 alin. (1) Cod civil, prevede că [...] *acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului și persoana obligată să-l repare,* iar în asemenea circumstanțe nu pot fi invocate prevederile art. 405 lit. a) Cod civil.

16. A mai invocat că, dreptul de înaintare a acțiunii sau a pretenției aparține persoanei, dreptul subiectiv sau interesul căreia a fost încălcat. Curgerea termenului de prescripție începe din momentul când anume această persoană a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său, indiferent de faptul cine s-a adresat după apărare propriu-zis, persoana dreptul căreia a fost încălcat sau în interesul acesteia alte persoane, în cazurile când legea materială sau procesuală le acordă dreptul la adresare în judecată. Termenul de prescripție servește mai multor scopuri importante, și anume, să asigure securitatea și finalitatea juridică, să protejeze potențialii pârâți de plângerile tardive care pot fi dificil de contestat și să prevină orice nedreptate care poate rezulta în cazul în care instanțele ar fi obligate să se pronunțe cu privire la evenimente care au avut loc în trecutul îndepărtat, pe baza unor probe care este posibil să fi devenit nesigure și incomplete din cauza trecerii timpului (a se vedea Stubbings, citată anterior, parag. 51, Oleksandr Volkov vs Ukraina, 9 ianuarie 2013, parag. 137, Kamenova vs Bulgaria, 12 iulie 2018, parag. 47).

17. Mai subliniază că termenul în cauză nu este foarte scurt și a oferit o șansă reală reclamantului de a-și valorifica dreptul la acțiune și de a pretinde încasarea prejudiciului cauzat. Curtea Constituțională în hotărârea nr. 17 din 19 iunie 2015 a reiterat că legiuitorul poate stabili anumite condiții privind exercitarea drepturilor civile subiective, nerealizarea cărora poate duce la stingerea acestor drepturi.

18. În asemenea condiții se referă, inclusiv la limitele temporale de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile, numite în dreptul civil *„termene".* Acestea sunt perioade de timp, în cadrul cărora titularii drepturilor subiective civile sunt împuterniciți să-și realizeze drepturile, nerealizarea acestora fiind sancționată cu pierderea lor. Menționează că legislatorul a stabilit prescripția extinctivă în scopul păstrării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți, contrar persistării unei incertitudini în raporturi pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, se derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept diferite, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

19. De altfel, consideră că o eventuală admitere a acțiunii civile depuse cu încălcarea termenului de prescripție este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice și ar duce inevitabil la violarea art. 6 al CEDO. Curtea Europeană a notat că rolul jucat de termenele de prescripție este de o importanță majoră atunci când este interpretat Preambulul Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante, principiu care se aplică în special, interpretării de către instanțele judecătorești a prevederilor cu caracter procedural, cum ar fi termenul de prescripție pentru inițierea acțiunilor judecătorești.

20. În acest context a precizat că Cebotari Oleg a omis termenul de depunerea acțiunii în instanța de judecată, or procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 373319 este emis pe data de 27 octombrie 2021, amenda fiind achitată în jumătate, în aceiași zi (225 lei), iar cererea de chemare în judecată urmând a fi înaintată până la data de 27 octombrie 2024, inclusiv. Respectiv Cebotari Oleg cunoștea despre emiterea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 373319 din 27 octombrie 2021, fapt menționat însăși în cerere de chemare în judecată dar și prin înștiințare emisă de IP Fălești, amenda achitată la fel pe data de 27 octombrie 2021, însă acțiunea este înaintată abia pe data de 18 noiembrie 2024.

21. Totodată, în conformitate cu art. 116 CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). încheierea judecătorească prin care este

respinsă cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs. încheierea prin care s-a făcut repunerea în termen nu se supune recursului.

22. În cauza CEDO din 03 aprilie 2008, Ponomariov vs. Ucraina, Curtea a indicat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

23. În cauza Dacia SRL vs Moldova (cererea nr.3052/04, § 77) CtEDO a indicat că înrăutățirea unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care ar fi trebuit să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s- ar fi aplicat fără discriminare, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice.

24. Respectiv, reieșind de cele menționate mai sus, se atestă cu certitudine că reclamantul Cebotari Oleg și-a exercitat dreptul la acțiune în afara termenului stabilit de lege, fără a solicita repunerea în termenul legal, obiecție care o formulează concomitent la solicitarea aplicării excepției de tardivitate prin prezenta cerere.

25. La fel, atrage atenție asupra cererii prealabile care potrivit anexei din cerere de chemare în judecată este depusă chipurile pe data de 26 octombrie 2024, pe când potrivit chitanței privind achitarea serviciilor poștale recomandate, aceasta de-iure este trimisă pe data de 04 noiembrie 2024 (pe care potrivit avizului poștal a recepționat-o pe 07 noiembrie 2024), fapt prin care reclamantul încearcă să ducă în eroare instanța de judecată, or chiar și în situația respectivă a fost omis termenul de înaintarea acțiunii în instanță.

26. Alt moment interesant, dorind să atragă atenția instanței la faptul că cererea prealabilă înaintată nu prevede nici un termen stabilit, în interiorul căruia urma să repare presupusul prejudiciu cauzat lui Cebotari Oleg. În sfârșit, conform practicii judiciare în asemenea spețe cererea prealabilă nu este necesară, or aceasta nici nu este expres prevăzută de legislația civilă.

27. Prin încheierea judecătoriei Bălți, seiul Fălești din 01 aprilie 2025 s-a respins ca neîntemeiată cererea pârâtei Sandiuc Aurica privind ridicarea excepției de tardivitate.

Poziția instanței de fond:

28. Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 01 aprilie 2025 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Oleg. S-a încasat de Sandiuc Aurica în beneficiul lui Cebotari Oleg prejudiciul moral în mărime de 3000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 227 lei, în rest pretențiile s-au respins.

Solicitarea apelantului:

29. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Sandiuc Aurica la data de 15 aprilie 2025 a declarat apel nemotivat prin care și-a manifestat dezacordul cu hotărârea instanței de fond din 01 aprilie 2025.

30. Prin hotărârea suplimentară a judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25 iunie 2025 s-a încasat de la Sandiuc Aurica în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 250 lei.

31. La 04 august 2025 apelanta Sandiuc Aurica a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului înaintat, casarea integrală a hotărârii instanței de

fond din 01 aprilie 2025, cu emiterea unei noi soluții prin care acțiunea înaintată să fie respinsă ca fiind neîntemeiată și depusă tardiv.

Argumentele apelului:

32. În motivarea cererii de apel s-a invocat că, în fapt, la data de 27 octombrie 2021, de către agentul constatator din cadrul O.S. a S.P. nr.l, or. Făleşti, Turcan Iurie a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI05 373319, prin care Sandiuc Aurica a fost sancţionată în baza art. 69 alin.(1) Cod contravenţional, cu amendă în mărime de 9 unităţi convenţionale, echivalentul a 450 lei. Conform art. 387 alin. (1) Cod contravenţional, este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenţie, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale. Menţionează că, angajarea răspunderii delictuale pentru prejudiciile cauzate presupune existenta cumulată a patru condiţii sau elemente constitutive: prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, vinovăţia autorului faptei ilicite şi prejudiciabile. Totodată, aceste condiţii sunt, în acelaşi timp, condiţii generale ale răspunderii delictuale.

33. Referitor la situaţia faptică menţionează că, ceea ce a dorit apelanta să transmită a fost o întrebare la provocările din partea lui Cebotari Oleg, ultimul fiind doar întrebat „ce eşti debil?" (fiind unicul cuvânt ponegritor exprimat la acţiunile lui Cebotari Oleg), bazată pe o situaţie ce părea a fi ambiguă la acel moment, şi nu o afirmaţie certă cu privire la comportamentul sau faptele domnului Cebotari, iar în asemenea circumstanţe consideră că sancţionarea contravenţională care a avut loc poate constitui o satisfacţie echitabilă în prezenta speţă.

34. În altă ordine de idei, reţine că, obiectul juridic special al contravenţiei de injurie îl constituie relaţiile sociale cu privire la ordinea publică, prin care se înţelege un sistem stabil de relaţii sociale, care asigură o ambianţă liniştită de convieţuire în societate, or, pretinsa faptă a avut ca finalitate deranjarea şi tulburarea liniştei unei persoane concrete, şi nu afectarea ambianţei generale de convieţuire în societate.

35. Respectiv, consideră că instanţa ierarhic inferioară, incorect a identificat criteriile de evaluare a prejudiciului moral, stipulate la art. 1423 Cod civil, şi a reţinut că lui Cebotari Oleg i-au fost cauzate consecinţe nefaste determinate de retrăiri, încordare psihică, stare de disconfort şi alţi factori din care derivă suferinţe moral, or, nu există nici o ordonanţă de recunoaştere în calitate de victimă pe Cebotari Oleg şi nici o semnătură aplicată pe procesul-verbal cu privire la contravenţie. Mai mult, la materialele dosarului nu se regăseşte nici un raport din partea unui psiholog licenţiat în domeniu, care ar fi stabilit la Cebotari Oleg existenţa unor suferinţe publice, manifestate prin stare de umilire în public, frustrare, stare de nelinişte, disconfort (...), dar şi faptul că aceasta s-ar datora acţiunilor în urma incidentului care a avut loc pe data de 15 octombrie 2021.

36. Dat fiind faptul că suferinţele nominalizate reprezintă o stare psihică, iar ultimul nu a prezentat un certificat medical, invocarea ei ca motiv pentru înaintarea acţiunii civile este evident abstractă şi neîntemeiată. Se atestă că expunerile lui Cebotari Oleg sunt formulate generic, fără o analiză detaliată a factorilor de prejudiciere morală,

intensităţii suferinţelor, felul în care ultimul a perceput starea în urma comiterii contravenţiei de către Sandiuc Aurica.

37. La fel, Cebotari Oleg nu a prezentat careva înscrisuri sau alte probe concludente, pertinente şi verosimile, ce ar confirma faptul cauzării prejudiciului moral, în concluzie, din considerentele menţionate şi din lipsa materialului probant şi a argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, consideră că este corectă soluţia de respingere a acţiunii înaintate.

38. Alăturat, invocând prevederile art. 1861 alin. (1) Cod de procedură civilă, art. 391 alin. (1) Cod civil, art. 394 Cod civil și art. 2038 alin.(1) Cod civil, apelanta a menționat că, Cebotari Oleg a omis termenul de depunerea acţiunii în instanţa de judecată, or procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI05 373319 este emis pe data de 27 octombrie 2021, amenda fiind achitată în jumătate, în aceiaşi zi (225 lei), iar cerere de chemare în judecată urmând a fi înaintată până la data de 27 octombrie 2024, inclusiv. Respectiv Cebotari Oleg cunoştea despre emiterea procesului-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI05 373319 din 27 octombrie 2021, fapt menţionat însăşi în cerere de chemare în judecată dar şi prin înştiinţare emisă de IP Făleşti, amenda achitată la fel pe data de 27 octombrie 2021, însă acţiunea este înaintată abia pe data de 18 noiembrie 2024.

39. Reieşind de cele menţionate mai sus, se atestă cu certitudine că reclamantul Cebotari Oleg şi-a exercitat dreptul la acţiune în afara termenului stabilit de lege, fără a solicita repunerea în termenul legal, obiecţie care s-a formulat concomitent la solicitarea aplicării excepţiei de tardivitate.

40. La fel, atrage atenţie asupra cererii prealabile care potrivit anexei din cerere de chemare în judecată este depusă chipurile pe data de 26 octombrie 2024, pe când potrivit chitanţei privind achitarea serviciilor poştale recomandate, aceasta de-iure este datată cu 04 noiembrie 2024 (pe care potrivit avizul poştal a recepţionat-o pe 07 noiembrie 2024), fapt prin care reclamantul încearcă să ducă în eroare instanţa de judecată, or chiar şi în situaţia respectivă a fost omis termenul de înaintarea acţiunii în instanţă.

41. Alt moment reține apelanta că, cererea prealabilă înaintată nu prevede nici un termen stabilit, în interiorul căruia apelanta urmând să repare presupusul prejudiciul cauzat lui Cebotari Oleg.

42. În cadrul ședinței instanței de apel, apelanta Sandiuc Aurica a susținut cererea de apel în mod integral cu toate motivele invocate în ea, menționând că cererea de chemare în judecată este tardivă.

43. Intimatul Cebotari Oleg a solicitat respingerea apelului cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel

44. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord consideră cererea de apel ca fiind întemeiată şi urmează a fi admisă, din motivele ce succed.

45. În conformitate cu art. 362 alin.1 CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

46. Instanţa de apel constată că Judecătoria Bălți, sediul Fălești a pronunțat dispozitivul hotărârii la 01 aprilie 2025, iar cererea de apel a fost declarată la 15 aprilie 2025, prin urmare în termen legal.

47. În conformitate cu art. 385 lit. ”c” CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţând o nouă hotărâre.

48. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.

49. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărîrii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.

50. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.

51. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.

52. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

53. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

54. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

55. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

56. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

57. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.

58. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

59. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

60. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținîndu-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*

61. Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

62. Materialele cauzei atestă că la data de 20 noiembrie 2024 reclamantul Cebotari Oleg a înaintat cerere de chemare în judecată către Sandiuc Aurica prin care a solicitat încasarea prejudiciului mortal cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată.

63. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță prin hotărârea din 01 aprilie 2025 a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Oleg. S-a încasat de Sandiuc Aurica în beneficiul lui Cebotari Oleg prejudiciul moral în mărime de 3000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 227 lei, în rest pretențiile s-au respins.

64. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, pârâta Sandiuc Aurica a contestat-o cu apel

65. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și, raportându-le la suportul probatoriu, Colegiul civil consideră că actul judecătoresc contestat este pasibil casării reieșind din următoarele.

66. Potrivit art. 15 alin. (1) din Codul civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

67. Articolul 16 alin. (1) lit. b), g), alin. (2) din Codul civil prevede că, (1) apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin: b) restabilirea situaţiei anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acţiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; g) repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial. 2) Metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sunt întrunite condiţiile stabilite de lege şi, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

68. Conform art. 19 alin. (1) și (5) din Codul civil, (1) în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

69. Potrivit art.186[1] alin.1)-3) Cod de procedură civilă, Cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen. Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepţia de

tardivitate, instanţa de judecată respinge acţiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

70. Conform prevederilor art. 391 Cod civil, (1) Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. (2) Acţiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.

71. Art. 394 Cod civil reiterează că, acţiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripţie extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepţia de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

72. Conform prevederilor art. 395 alin.1) Cod civil, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

73. Iar potrivit prevederilor art. 395 alin.4) Cod civil, în acţiunile privind repararea prejudiciului, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data cînd păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atît tipul prejudiciului, cît şi pe cel care răspunde de el.

74. Conform prevederilor art. 2038 alin.1) Cod civil, dacă legea nu prevede astfel, acţiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începînd cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existenţa prejudiciului şi persoana obligată să-l repare.

75. Din normele de drept citate supra rezultă că, legislatorul a stabilit prescripția extinctivă în scopul păstrării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți, contrar persistării unei incertitudini în raporturi pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, se derulează şi se modifică o complexitate de relații dintre părţi sub egida unor norme de drept diferite, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității şi securității raporturilor juridice şi respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

76. Or, menirea prescripției extinctive este necesară participanților la circuitul civil în scopul apărării drepturilor şi intereselor sale, iar împrejurările litigioase după scurgerea unui interval de timp îndelungat nu totdeauna pot fi stabilite cu exactitatea dorită şi persoanele, cărora le sunt înaintate cerințe neîntemeiate şi demult stinse, deseori nu dispun de probe în apărarea sa. Ca urmare, în cazul acţiunii înaintate în interiorul termenilor de prescripţie, există o garanție suficientă de păstrare a probelor, prin intermediul cărora organele jurisdicționale sunt în stare să stabilească împrejurările de fapt ale cauzei. Totodată, aplicarea prescripției extinctive determină părțile să-şi exercite accelerat drepturile sale, contribuind astfel la soluționarea litigiilor intervenite și nu este permisibil ca o tranzacție realizată sau un drept obținut, să fie lăsat o perioadă nedeterminat de lungă sub riscul contestării.

77. Actele pricinii denotă faptul că, reclamantul Cebotari Oleg a formulat prezenta cerere de chemare în judecată către Sandiuc Aurica prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție.

78. Atât în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, cât și în cadrul examinării cauzei în ședința instanței de apel, pârâta/apelanta Sandiuc Aurtica a susținut că acțiunea înaintată de Cebotari Oleg este una tardivă.

79. În contextul invocărilor pârâtei-apelantei privind excepția de tardivitate, Colegiul civil atesă că prin încheierea din 01 aprilie 2025, instanța de fond a respins ca neîntemeiată cererea pârâtei privind ridicarea excepției de tardivitate.

80. Pentru a decide astfel, instanța a reținut că reclamantul solicită încasarea prejudiciului moral rezultat din contravenție, iar acest drept face parte din prejudiciu nepatrimonial.

81. La caz, instanța de apel consideră neîntemeiat argumentul instanței de fond reținut în încheierea din 01 aprilie 2025, or, deși drepturile nepatrimoniale sunt imperscriptibile, acțiunea în justiție care vizează repararea patrimonială (obținerea de despăgubiri bănești) a prejudiciului moral rezultat dintr-o contravenție este în general, supusă unui termen de prescripție extinctivă.

82. La acest capitol Colegiul reține că, *imperscriptibilitatea* se aplică dreptului subiectiv de a apăra direct dreptul nepatrimonial lezat (de ex: dreptul la nume, onoare), astfel persoana poate cere oricând încetarea faptei ilicite sau restabilirea dreptului lezat, iar *prescriptibilitatea* se aplică acțiunii civile prin care se solicită o sumă de bani drept compensație pentru prejudiciul moral suferit. Această acțiune are un caracter patrimonial și este supusă teremenului general de prescripție de 3 ani.

83. În această ordine de idei, Colegiul atestă că la caz reclamantul Cebotari Oleg a omis teremenul de înaintare în instanţa de judecată a acțiunii privind încasarea prejudiciului delictual.

84. Din probatoriul cauzei, este cert faptul că pretențiile reclamantului Cebotari Oleg sunt formulate reieșind din procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 373310 din 27 octombrie 2021, potrivit căruia apelanta Sandiuc Aurica a fost sancționată contravențional în baza art. 69 alin.1) CCo, fiindu-i aplicată o amendă de 9 u.c, pentru faptul că la data de 15 octombrie 2021 ora 16^{00} , Sandiuc Aurica aflându-se la ședința comisiei administrative în urma unor schimb de replici la numit cu cuvinte necenzurate pe Cebotari Oleg atingându-i onoarea și demnitatea personală (f.d.13).

85. Aici este de punctat că, la materialele cauzei se regăsește răspunsul Inspectoratului de Poliție Fălești nr. 34/37 9911 din 27 octombrie 2021 expediat în adresa reclamantului-intimat Cebotari Oleg, prin care ultimul a fost informat despre faptul că, la data de 27 octombrie 2021 de către agentul constatator a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție în privința cet. Sandiuc Aurica, prin care ultima a fost sancționată cu amendă de 9 u.c. în baza art. 69 alin.1) CCRM.

86. Prin urmare se atestă că, deja la data de 27 octombrie 2021 reclamantul Cebotari Oleg avea cunoștință despre existența procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința lui Sandiuc Aurica, fapt ce influențează și momentul de la care trebuie calculat termenul de prescripție în prezenta cauză.

87. Astfel, dreptul reclamantului-intimat Cebotari Oleg la înaintarea acțiunii, conform normelor stabilite de art. 395 Cod Civil, a apărut la 27 octombrie 2021, care, în

condițiile art. 391 alin.1) Cod Civil putea fi realizat până la data de 27 octombrie 2024.

88. Prin urmare, la caz se atestă acțiunea civilă a fost înaintată doar la 20 noiembrie 2024 peste termenul general de prescripție de trei ani de zile.

89. De altfel, în situația în care prezenta acțiune a fost depusă la 20 noiembrie 2024, Colegiul conchide că termenul de prescripție a fost omis, din care motiv excepția de tardivitate invocată urmează a fi admisă, iar cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Oleg către Sandiuc Aurica privind încasarea prejudiciului moral, urmează a fi respinsă ca fiind tardivă.

90. Mai mult că, la depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul Cebotari Oleg nu a solicitat instanţei repunerea în termenul de adresare cu acţiune, nu a prezentat instanţei probele concludente în vederea omiterii termenului de prescripţie și nici nu a solicitat repunerea acestuia în termen conform prevederilor expuse la art.403 Cod civil și art. 116 Cod de procedură civilă.

91. Conform art.94 alin.1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

92. Reieșind din faptul că prin prezenta decizie instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite cererea de apel declarată de Sandiuc Aurica, a casa integral încheierea instanței de fond din 01 aprilie 2025 și hotărârea instanței de fond din 01 aprilie 2025, Colegiul civil pe cale de consecință va casa și hotărârea suplimentară a judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25 iunie 2025 și va respinge și pretenția reclamantului privind compensare a cheltuielilor de judecată.

93. Alăturat, instanța de apel notează că nu se impune examinarea suplimentară a celorlalte motive invocate de către apelantă pe marginea fondului cauzei, întrucât instanța de apel nu urmează să se expună asupra fondului cauzei din motivul survenirii termenului de prescripție extinctivă, iar argumentelor de bază Colegiul civil le-a dat aprecierea necesară.

94. Astfel, reieşind de cele expuse şi având în vedere faptul că, circumstanţele cauzei au fost constatate de către prima instaţă, însă normele de drept material şi procesual au fost eronat aplicate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Sandiuc Aurica, a casa integral încheierea judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 01 aprilie 2025, hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 01 aprilie 2025 și hotărârea suplimentară a judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25 iunie 2025, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acţiunea depusă de Cebotari Oleg către Sandiuc Aurica privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, urmează a fi respinsă ca fiind depusă tardiv.

95. În temeiul art.385 lit. „c” CPC al RM, Colegiul civil

decide:

Admite cererea de apel declarată de Sandiuc Aurica.

Casează integral încheierea judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 01 aprilie 2025, hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 01 aprilie 2025 și hotărârea suplimentară a judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25 iunie 2025 cu emiterea unei noi hotărâri prin care:

Admite cererea înaintată de Sandiuc Aurica privind ridicarea excepției de tardivitate;

Respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Oleg către Sandiuc Aurica privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Ivan Parii**